

TARTALOMJEGYZÉK

1	Rendeltetés	2
2	Meghatározások	2
3	Illetékességek	3
	3.1 A KIR osztály tanúsítási megbízottja, környezeti szakértő szervezet vezetője	3
	3.2 Vezető környezeti szakértő / vezető auditor	3
	3.3 Környezeti auditorok, csapattagok	4
4	Dokumentumok	5
5	Végrehajtás	5
	5.1 A TAM CERT Magyarország Kft. kompetenciájának vizsgálata a leendő szakvéleményezés, ajánlatadás és 1. audit szakasza tükrében.	5
	5.1.1 Ajánlatadás	5
	5.1.2. Előaudit, illetve 1. audit szakasza az MSZ EN ISO 14001:2005 szerint	6
	5.2. A dokumentumok vizsgálata	7
	5.3 A környezeti szakvéleményezés végrehajtása, illetve az MSZ EN ISO 14001:2005 szerinti 2. audit szakasza	7
	5.3.1 Az audit csapat összeállítása	7
	5.3.2 Az audit tervezése	7
	5.3.3 Az audit végrehajtása	8
	5.3.4 Eltérések	9
	5.3.5 Az audit dokumentációja	10
	5.3.6 Utóaudit és az audit megszakítása	11
	5.4 A környezeti nyilatkozat validálása, (lásd: „A környezeti nyilatkozat validálása” eljárási utasítást) és az MSZ EN ISO 14001:2005 tanúsítvány kiadása	12
	5.5 MSZ EN ISO 14001:2005 szerinti felülvizsgáló audit, ill. az aktualizált környezeti nyilatkozat vizsgálata	13
	5.5.1 Felügyeleti audit	13
	5.5.2 EMAS szerinti felügyeleti időköz	14
	5.6 Megújító audit	15
	5.7 Kiterjesztő audit (MSZ EN ISO 14001:2005):	15
	5.8 Más tanúsító hely tanúsítványának átvétele (MSZ EN ISO 14001:2005)	15
	5.9 Több telephellyel rendelkező vállalatok tanúsítása (MSZ EN ISO 14001:2005)	16
6.	Melléklet	16

Kidolgozta: Dr. Koppány György Dátum: 2008.01.09. Aláírás:	Ellenőrizte: Soós Zsolt Dátum: 2008.01.09. Aláírás:	Jóváhagyta: Szalai Károly Dátum: 2008.01.09. Aláírás:
--	---	---

1 Rendeltetés

Ez a minőségügyi eljárásleírás a MSZ EN ISO 14001:2005 szabványon alapuló környezetközpontú irányítási rendszerek, illetve az EMAS szerinti környezeti szakvéleményezés és az EMAS-szal kombinált MSZ EN ISO 14001:2005 tanúsítása során az eljárás módszerét, valamint az illetékességeket írja le.

Ez az eljárási utasítás biztosítja, hogy az MSZ EN ISO 14001:2005, az EMAS, illetve az EMAS és MSZ EN ISO 14001:2005 szerinti tanúsítást az alkalmazotti állományra és a munkaeszközökre (munkavégzéshez felhasznált eszközökre) való tekintettel egységes szabályok szerint hajtsák végre, és ezáltal egymással egyenértékű, egységes tanúsításokról lehessen beszélni.

Az eljárási utasítás a MSZ EN ISO 14001:2005 szabvány, az EMAS-eljárás, illetve a kombinált MSZ EN ISO 14001:2005 és EMAS szerinti felépített környezetközpontú irányítási rendszerek auditjának elvégzésére, így a környezeti szakértőkre és auditorokra érvényes. (Az egyszerűség kedvéért vagy (környezeti) auditorokról, vagy környezeti szakértőkről beszélünk.)

2 Meghatározások

Dokumentumok vizsgálata:

A KIR dokumentációjának vizsgálata és értékelése

Kezdeti Tanúsítási audit:

A tanúsító audit a az 1. audit szakaszból (ill. előauditból) és a 2. audit szakaszból áll.

1. audit szakasz (Előaudit)

Egy környezeti auditor által a vállalatnál tett látogatás keretében a környezeti sajátosságok meghatározására és a 2. audit szakasz feltételeinek ellenőrzése, tervezése.

2. audit szakasz:

Az 1. audit szakasz eredményeire építve az MSZ EN ISO 14001:2005 összes követelményének vizsgálata és bizonyítékok gyűjtése. EMAS-eljárásnál elegendő egy egyszeri felülvizsgálat a helyszínen.

Utóaudit

A kritikus eltérést mutató környezeti irányítási elemek bevezetésének, alkalmazásának és eredményességének ellenőrzése és értékelése.

Felügyeleti audit:

A környezetközpontú irányítási rendszer alkalmazásának és eredményességének éves mintavételes felülvizsgálata a vállalat részterületeinél.

Megújító audit (újratanúsító audit):

A tanúsítvány érvényességének lejártá után a vállalatnál a teljes környezetközpontú irányítási rendszer alkalmazásának és eredményességének mintavételes felülvizsgálata. A megújító audit dokumentumvizsgálatra és 2. audit fokozatra tagolódik.

Kiterjesztő audit:

A környezetközpontú irányítási rendszer alkalmazásának és eredményességének értékelése a vállalat kiegészítő működési területén.

EA:

European Cooperation for Accreditation (európai tanúsítási együttműködés)

3 Illetékességek

A következőkben leírt munkakörökhöz rendelkezésre állnak munkaköri leírások.

3.1 A KIR osztály tanúsítási megbízottja, környezeti szakértő szervezet vezetője

Felelős többek között a következőkért

- a környezeti auditorok kiválasztásáért és kinevezéséért
- a TAM CERT TH Tanúsító Hely tanúsítási területeinek fenntartásáért és kiterjesztéséért
- EMAS-eljárás szerinti szakvéleményezésre történő ajánlatok adásáért (szabályozva az „Ajánlatadás” eljárási utasításban). Ha a TAM CERT TH környezeti szakértő szervezet nem tudja teljesíteni a kért NACE kódot, lehet más engedélyezett környezeti szakértővel együttműködni. Közelebbi a 3.3 és 5.1 pontoknál.
- környezeti szakvéleményezésnél a szakértői csapat összeállításáért
- a környezeti nyilatkozatok validálásáért

3.2 Vezető környezeti szakértő / vezető auditor

Illetékes a következő feladatokban:

- a megbízó dokumentum-vizsgálathoz szükséges KIR dokumentációjának meghatározásáért és beszerzéséért
- a megbízó dokumentum-vizsgálatáról szóló, megbeszélés, vagy jelentés formájában történő informálásáért
- az audit megtervezéséért, esetleg a megbízóval történő egyeztetéséért
- az audit vezetéséért

- a környezeti nyilatkozat adatainak felülvizsgálatáért (a „Környezeti nyilatkozat felülvizsgálata” eljárási utasítás szerint)
- az audit eredményének az audit ellenőrző listában történő dokumentálásáért, esetleges eltérési jelentések készítéséért –az audit csapattal egyeztetve
- az utóauditról, illetve annak mértékéről szóló döntésért, vagy az audit megszakításáról szóló döntésért
- az audit csapattal egyeztetett auditjelentés készítéséért
- a környezeti előírások betartásának vizsgálatáért (a „MSZ EN ISO 14001:2005 tanúsítás és EMAS szakvéleményezés esetén a környezeti előírások betartásának vizsgálata” eljárási utasítás szerint)
- az audit dokumentáció és a megvizsgált környezeti nyilatkozat környezeti szakértői szervezet vezetőjének történő bemutatásáért

3.3 Környezeti auditorok, csapattagok

A környezeti auditorok szavatolják, hogy az audit csapatban meglegyen a szükséges kompetencia kizárólagos EMAS II. szerinti környezeti szakvéleményezésnél, kizárólagos MSZ EN ISO 14001:2005-nél az ISO 19011 szerinti kompetencia, EMAS és MSZ EN ISO 14001:2005 szerinti környezeti szakvéleményezésnél az EMAS II: és ISO 19011 szerinti kompetencia. Támogatják a vezető környezeti szakértőt a fenti feladatokban és felelősek a következőkért:

- a KIR dokumentált leírásának vizsgálata és értékelése.
- a KIR alkalmazásának vizsgálata és értékelése a helyszínen az 1. és 2. audit fokozat során, a megfigyelések dokumentációja, adott esetben az eltérési jelentésekben, és végül az auditjelentés elkészítése. Az ellenőrzött környezeti irányítási elemek dokumentációja.
- a KIR alkalmazásának felügyelete.

Az audit csapatban a vezető környezeti auditor a következő feladatokért felelős:

- Az audit tervezése és esetlegesen az időpontok egyeztetése a megbízóval.
- Az audit során a megbeszélés irányítása.
- Az audit eredményeinek dokumentációja, adott esetben az eltérési jelentések elkészítése az auditcsoporttal való egyeztetés alapján.
- Döntés az utóauditról, annak terjedelméről, ill. az audit megszakításáról
- Az auditjelentés elkészítése az auditcsoporttal való egyeztetés alapján.

Ha a TAM CERT TH-nál MSZ EN ISO 14001:2005 tanúsítás esetében nem áll rendelkezésre megfelelő szakmai kompetenciával rendelkező személyzet, az audit csapat kiegészíthető olyan külső személyekkel (pl. a TÜV CERT auditorok listájából), akik a szükséges minősítéssel rendelkeznek.

Ha egy EMAS szerinti környezeti szakvéleményezés esetén a szükséges engedélyek (NACE-kód) egy része hiányzik, van lehetőség más, engedélyezett környezeti szakvéleményező szervezet, vagy felhatalmazott önálló szakvéleményező bevonására. Ebben az esetben a helyszíni szakvéleményezésben mindkét szervezet

vezető szakértője részt vesz, mindkét vezető szakértő validálja saját területét illetően a környezeti nyilatkozatot.

4 Dokumentumok

A megrendelőnek környezeti audit esetén a következőket kell rendelkezésre bocsátania:

- Kittöltött „Ajánlat kalkuláció” kérdőív (opcionális)
- KIR kézikönyv (ill. KIR dokumentáció)
- Környezeti politika
- Környezeti program konkrét környezeti célokkal
- A környezeti szempontok felderítése és felsorolása és az ezekkel összefüggő hatások
- Feljegyzések külső és belső mérésekről, vizsgálati bizonylatok, szakvélemények, stb. (ha vannak)
- A vállalatra vonatkozó környezeti jogszabályok és határozatok
- Környezetvédelmi határozat
- Jelentés a belső auditokról és az első átvizsgálásról

EMAS szakvéleményezésnél továbbá:

- Környezeti nyilatkozat tervezet
- A környezeti vizsgálatok dokumentumai
- Ha a székhelyen alkalmazottak száma eléri a 20-at, illetve egy berendezés változtatásánál: hulladékgazdálkodási koncepció
- Olyan berendezésnél, amelyik veszélyeztethet az „Veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló rendelet” szerinti biztonsági koncepció, illetve biztonsági jelentés, vészhelyzeti terv, biztonsági management rendszer

Igény esetén kiegészítő dokumentumok és információk lehetnek szükségesek.

5 Végrehajtás

5.1 A TAM CERT Magyarország Kft. kompetenciájának vizsgálata a leendő szakvéleményezés, ajánlatadás és 1. audit szakasza tükrében.

5.1.1 Ajánlatadás

Az ajánlatadásról a döntést EMAS szakvéleményezés esetén a környezeti szakvéleményező szervezet vezetője hozza, kombinált ajánlatnál (EMAS + MSZ EN ISO 14001:2005) a KIR tanúsítási megbízottal együtt, MSZ EN ISO 14001:2005 esetén a KIR tanúsítási megbízott, a következő kritériumok alapján:

- A TAM CERT Magyarország Kft. szükséges jogosultságának megléte (NACE-kód)
- Egy bevethető TAM CERT vezető auditor megléte az adott projekt esetében
- Egy másik érvényes jogosultsággal rendelkező környezeti szakvéleményező szervezet, vagy önálló szakvéleményező bevonásának lehetősége
- Biztosítható-e a szükséges kvalifikáció az audit csapatban (akár a TAM CERT 14001 auditor lista, akár külső szakértő alkalmazásával)
- A környezeti jelentőség meghatározásához a vállalat adatainak megléte az ajánlatkalkulációs kérdőív alapján (opcionális)

Ha az előbb említett vizsgálat pozitív eredményhez vezet, elkészül az ajánlat a vevőnek (ajánlatadási eljárási utasítás).

5.1.2. **Előaudit**, illetve 1. audit szakasza az MSZ EN ISO 14001:2005 szerint

A tanúsító audit részeként a környezeti auditor megbízása után végrehajtják a vállalatnál az 1. audit szakaszt. (Az első felülvizsgáló audittól kezdve elmarad az 1. audit szakasz.)

Ezen 1. audit szakasz során tisztázni kell a következőket:

- bevezették-e az eljárást a környezeti program kidolgozására
- milyen környezeti szabályzók alá tartozik a vállalat
- megfelelő-e a KIR, hogy megvalósítsa a szervezet környezeti politikáját
- végrehajtottak-e belső auditot és vezetőségi felülvizsgálást
- számot tarthat-e a KIR külső érdeelt körök részvételére
- bevezethető-e a 2. audit fokozat (a végleges döntés csak a dokumentumok vizsgálata utánra esik)

Az (1. fokozatú) audit tevékenységek koordinálásáért és az illetékes auditorok közötti esetleges megegyezésért a vezető auditor felelős.

Ha a megbízó az egyes vállalati területekre, vagy az egész székhelyére vonatkozó előauditot szeretne, a kapcsolódó 1. audit szakasz nem feltétlenül szükséges, elmaradhat.

Az előzetes látogatás, vagy az előaudit során nyert információk fényében lehetséges az eredeti ajánlat megváltoztatása.

Az 1. audit szakasz végrehajtásának dokumentálása vagy egy előaudit jelentésben történik, vagy egy rövid jelentésben a dokumentumok vizsgálatáról szóló jelentéssel együtt (lásd: 5.2) a kitöltött ajánlati kalkulációs kérdőív (a beszerzett információk pontosítása) segítségével.

5.2. A dokumentumok vizsgálata

A dokumentumok vizsgálatát legkésőbb az 1. audit szakasz után le kell zárni. A döntés, hogy a megbízónál a szakvéleményezés végrehajtásának az előirányzott időpontban van-e értelme, a dokumentumok vizsgálatán múlik.

A megbízó által átadott dokumentumokat a környezeti auditorok az audit ellenőrző lista alapján értékelik ki. Minden esetben rá kell kérdezni az MSZ EN ISO 14001:2005 elemek ellenőrző listájában szereplő összes pontra. Az eredményt írásban kell rögzíteni a dokumentumok átvizsgálásáról szóló jelentésben. Ebben a jelentésben kell írásban közölni a vevővel a döntést, hogy a helyszíni szakvéleményezés a vállalatnál lehetséges-e.

Ha a dokumentumok nem felelnek meg a követelményeknek, vagy bizonytalanság áll fenn, tisztázás céljából meg lehet állapodni kiegészítő beszélgetésben

5.3 A környezeti szakvéleményezés végrehajtása, illetve az MSZ EN ISO 14001:2005 szerinti 2. audit szakasza

A helyszíni kérdéshez segítség az audit ellenőrző lista. Az audit az MSZ EN ISO 19011, illetve az EMAS V. melléklet, 5.4 pontja szerint zajlik.

5.3.1 Az audit csapat összeállítása

Csak Magyarországon érvényes jogosultsággal rendelkező környezeti szakvéleményezőket lehet bevetni.

A környezeti szakvéleményező szervezet vezetője nevezi ki a cégstruktúra és a folyamatok komplexitásának figyelembe vételével a környezeti auditorokat, esetlegesen bevonja ebbe a KIR Tanúsító Hely vezetőjét a „Szakvéleményező csapat összeállítása” minőségügyi eljárás leírás szerint. Ha az audit terjedelme a helyszínen eléri, vagy meghaladja a 3 napot, audit csapatot kell képezni. A vállalatot kifejezetten informálni kell arról, hogy az egyes auditorokkal, ill. szakértőkkel kapcsolatban ellenvetéssel élhet a vállalat.

5.3.2 Az audit tervezése

A vezető környezeti auditor kidolgoz egy audittervet (T-1014), amely tartalmazza az összes felülvizsgálandó környezeti irányítási elemet, a megbízó érintett szervezeti

egységeit, és az audit lefolytatásának ütemtervét. A vezető környezeti auditor egyezteteti az audittervet az audit csoporttal, valamint a megbízó audit megbízottjával.

Szolgáltatási területen történő auditálásnál figyelni kell arra, hogy építési, szerelési helyszínen is ellenőrizni kell a KIR alkalmazását. A szolgáltatás kivitelezési helyének, illetve az építési területnek a megválasztását össze kell hangolni a tanúsítvány érvényességi területével. A mintavételek száma függ a külső helyszíni alkalmazotti létszámtól. Ahogy például egy takarító vállalat alkalmazottainak túlnyomó része külső cégeknél dolgozik, úgy az audit helyszíni részét is a külső helyszínekre kell tervezni. A felkeresett helyszínek kiválasztása listából történik. Ellenőrizni kell, hogy a helyszínen / építési helyen is megvalósítják-e a KIR-t.

5.3.3 Az audit végrehajtása

Az audit a nyitóüléssel kezdődik, amelyen bemutatkoznak az auditon résztvevő felek. A nyitó értekezleten elmagyarázzák az audit menetét. A vállalatnál lefolytatott audit keretében a környezeti auditorok átvizsgálják és értékelik a bevezetett környezetközpontú irányítási rendszer eredményességét, adott esetben a környezeti nyilatkozat terveinek adatait. Az audit alapját az MSZ EN ISO 14001:2005 szabvány alkotja. Útmutatóként a TAM CERT audit kérdéslista szolgál. Az MSZ EN ISO 14001:2005 kiegészítő követelményei az audit ellenőrző listába be lettek építve. A helyzettől függően fel lehet tenni kiegészítő kérdéseket is.

A vállalat feladata az audit során, hogy a megbeszélés alkalmával és a munkahelyen bemutassák és bizonyítsák a dokumentált eljárás gyakorlati alkalmazását. A környezeti auditorok feladata, hogy a dokumentált eljárás gyakorlati alkalmazását felülvizsgálják, és értékeljék a szabvány, illetve az EMAS követelményeinek teljesítése szempontjából. Ez a dolgozók megkérdezése és az érvényes KIR - dokumentumokba, feljegyzésekbe, megbízásokba, irányelvekbe stb. való betekintés révén történik.

A környezeti auditorok a felülvizsgálatot a részleg nagyságától függően végezhetik egyedül vagy együttesen. Az audit csoportnak reprezentatív áttekintést kell kapnia a részlegeken végrehajtott tevékenységekről annak érdekében, hogy képes legyen értékelni a környezetközpontú irányítási rendszert. A vizsgálatok és megkérdezések eredményét a kérdéslistában, a tömörített ellenőrző listában és a kiegészítő kézzel írt feljegyzésekben dokumentálják, és

- 1 „Teljesül”
- 2 „Alapvetően teljesül / elfogadható”
- 3 „Nem teljesül”
- NÉ „Nem értelmezhető”

eredménnyel értékelik.

A felülvizsgálat dokumentálásaképpen dokumentumok másolatait is mellékelhetnek.

Az audit végén kerül sor a záróülésre. Ezen a megbeszélésen általában azon dolgozók vesznek részt, akik vezető funkciót töltenek be a vállalatban, és akiknek a tevékenységi területét is auditálták. A vezető környezeti auditor tájékoztatást ad az egyes irányítási elemekről, magyarázattal látja el a pozitív és negatív eredményeket. Utóaudit esetén, vagy ha pótlólag dokumentumokat kell benyújtani, a vezető környezeti auditor javasolhatja, hogy a vállalat csak az utóaudit, illetve a pótlólag benyújtott dokumentumok értékelése után kapja meg a tanúsítványt. Erre a tényállásra a záróülésen fel kell hívni a vállalat figyelmét. Az audit lezárása után a vezető környezeti auditor tájékoztatást ad a további eljárásról.

5.3.4 Eltérések

Ha vannak olyan kérdések, melyek „nem teljesül” minősítést kaptak, erre az audit jelentésben utalni kell, illetve rendszeres eltérésnél eltérési jelentést kell készíteni. Az eltérési jelentés a következő adatokat tartalmazza:

- Besorolás kritikus / nem kritikus eltérések szerint.
- Az eltérés jellege (a helyzetre vonatkozó bemutatás/ mintavételi adat)
- Az EMAS, ill. MSZ EN ISO 14001:2005 szövegrészre hivatkozás
- A további eljárás. (utóaudit [igen / nem], új dokumentumok benyújtása [igen / nem])
- Tervezett javító intézkedések
- A benyújtott dokumentumok értékelése.

A környezeti auditorok döntenek a kritikus vagy nem kritikus eltérésként történő besorolásról. A kritikus eltérés

- utóauditot, vagy
- új dokumentumok benyújtását teszi szükségessé.

A kritikus eltérések olyan eltérések, melyek egy meg nem lévő, vagy meglévő, de be nem tartott szabályozással jelentősen befolyásolják a vállalat környezetközpontú irányítási rendszerének eredményességét. Lényegtelen, hogy egy, vagy több szervezeti egységre, illetve egy vagy több rendszer elemre vonatkozik az eltérés.

Példák kritikus eltérésre EMAS esetén:

- A környezeti politika nem felel meg az EMAS I. melléklet A.2. pontjának
- A környezeti program nem felel meg az EMAS I. melléklet A.3.4. pontjának
- A környezeti szempontok meghatározásánál nem vették figyelembe a közvetett szempontokat (VI. melléklet, 6.3 pont)
- A vállalat környezetjogi előírást nem tart be
- A belső környezetközpontú üzemi vizsgálat (II. melléklet) végrehajtásának eljárása nem kielégítően van leírva. (Pl.: melyik osztály melyik KIR elemet vizsgálja)

Az utóaudit során alkalmazandó eljárás az 5.3.6 szakaszban van leírva. Amennyiben „új dokumentumok benyújtásáról” születik döntés, akkor a pótlólag benyújtott dokumentumok vizsgálatát az eltérési jelentésben kell dokumentálni. Az eltérés megszüntetését és a helyesbítő tevékenység eredményességének ellenőrzését ugyancsak az eltérési jelentésben kell dokumentálni.

Nem kritikus eltérések

A nem kritikus eltérések olyan egyes eltérések, melyek nem kérdőjelezik meg a környezetközpontú irányítási rendszer eredményességét. A helyesbítő tevékenységek eredményességét az auditorok a következő felülvizsgálati auditon ellenőrzik, és az ellenőrzést a tanúsító audit eltérési jelentésén dokumentálják.

Amennyiben az audit során megállapítják, hogy a vállalat törvényi rendelkezéseket sért meg, akkor kritikus eltérést kell jegyzőkönyvezni. Olyan helyesbítő tevékenységeket kell meghatározni, amelyek a felfedezett vétséget a jelentőségének és a környezeti hatásának megfelelően figyelembe veszik.

5.3.5 Az audit dokumentációja

Az auditot az audit ellenőrzőlistában, az auditjelentésben és adott esetben az eltérési jelentésekben dokumentálják.

Auditjelentés:

Engedélyezett egy EMAS és MSZ EN ISO 14001:2005 szerinti, illetve más szabványokkal kombinált (pl.: MSZ EN ISO 9001:2001) környezeti szakvéleményezés egy jelentésben történő dokumentálása.

Az auditjelentés legalább a következő adatokat tartalmazza: (Lásd: auditjelentés a kötelező szövegrészekkel)

Fedlap

Általános adatok

- Az audit fajtája
- Az audit dátuma
- A megbízó adatai (a cég neve, címe, telephelye)
- Érvényességi területe
- NACE-kód / EA-kód
Alkalmazotti létszám
- Kiegészítően figyelembe vett szabálygyűjtemények, irányelvek stb. (pl.: MSZ EN ISO 14001:2005)
- Az audit alapja (Környezetközpontú irányítási kézikönyv száma és státusza)
- Az audit kérdéslista kiadásának dátuma
- Az audit csoport tagjainak neve és képzettsége
- Azonosító szám (megrendelés száma)

Következő oldalak

Audit értékelés

Részletes megállapítások a vállalatnál történt megfigyelésekkel kapcsolatban

Összefoglalás

- Az auditálás összefoglaló eredménye
- Eltérések az egyes elemeknél
- Besorolás kritikus / nem kritikus eltérések közé
- Sajátosságok leírása (pozitív / negatív)

Ismétlő auditnál:

- Az előző audit helyesbítő intézkedései alkalmazásának értékelése
- Az előző környezeti program környezeti céljainak elérése

A tanúsító szervezet vezetőjének és a környezeti auditoroknak az aláírása

Mellékletek

- Auditterv és audit ellenőrző lista, ill. tömörített audit ellenőrző lista a kézi feljegyzésekkel.
- Jelentés a KIR - dokumentumok értékeléséről
KIR elemek ellenőrző listája (csak MSZ EN ISO 14001:2005 esetén)
- Adott esetben eltérési jelentések

Egy EMAS szerinti jelentés tartalmazza még a következőket:

- A szervezet kiindulási helyzetét a KIR alkalmazás tekintetében
- A környezeti nyilatkozat tervezetével kapcsolatos kifogásokat
- A környezeti teljesítmény értékelését

5.3.6 Utóaudit és az audit megszakítása

Utóaudit válik szükségessé, amennyiben pl.:

- az EMAS, vagy az MSZ EN ISO 14001:2005 teljes elemei ugyan le vannak írva a kézikönyvben, de nem valósítják meg
- egy üzemi berendezés törvényben meghatározott értékeit átlépik
- jelentők környezeti előírást nem tartanak be
- hatóságilag engedélyezett berendezésnél hiányzik a vizsgálati jelentés
- a megbízottakat ugyan kinevezték, de nem képzettek (hiányzó szaktudás)

Az utóauditról a döntést a vezető auditor hozza –az audit csapattal egyeztetve.

Az utóaudit során csak azokat az irányítási elemeket vizsgálják, melyeket rögzítettek az eltérési jelentésben. Az utóaudit dokumentációja az 5.3.5 pont szerint történik. Az

utóaudit díjazása a tanúsító szervezet árlistája alapján meghatározott ráfordítás szerint történik.

Az audit megszakítása

Amennyiben egy tanúsító audit során olyan nagy mértékű eltérésekre derül fény, hogy az környezeti auditorok semmilyen körülmények között nem javasolhatják a környezeti nyilatkozat validálását, illetve a tanúsítvány megadását, akkor az auditált vállalattal közölni kell az audit megszakítását, ezzel egyidejűleg javasolni kell a tanúsító auditnak előaudittá való átminősítését. Amennyiben a vállalat az előaudit mellett dönt, akkor az auditorok megbeszélnek a vállalattal a további eljárást. Az auditot az 5.3.5 pont szerint kell dokumentálni.

A tanúsító audit ismételt lefolytatásának költségei az érvényes árlistához igazodnak. A vállalatnak legalább az audit megszakításáig keletkezett költségeket (beleértve a jelentést is) felszámítják.

5.4 A környezeti nyilatkozat validálása, (lásd: „A környezeti nyilatkozat validálása” eljárási utasítást) és az MSZ EN ISO 14001:2005 tanúsítvány kiadása

A környezeti nyilatkozat validálását a mindenkori vezető környezeti szakvéleményező végzi.

A tanúsításról a döntést a tanúsító szervezet vezetője, vagy a vezető helyettese hozza meg. Ha nem KIR auditor, a jelentés jóváhagyásához be kell vonnia egy KIR auditort, aki nem vett részt az eljárásban.

A tanúsítás jóváhagyásának alapját az 5.3.5 szerinti audit dokumentáció és a környezeti nyilatkozat tervezet képzik.

A validálás / tanúsítás csak akkor történhet, ha megszüntették az összes kritikus eltérést. Ez utóaudit esetén azt jelenti, hogy azt sikeresen végrehajtották és pozitív eredménye volt, esetlegesen csatolt új dokumentummal. Ezután hagyja jóvá a jelentést a tanúsítási megbízott, vagy valamelyik helyettese és aláírja a tanúsítványokat, illetve a környezeti nyilatkozatot. Az aláírt környezeti nyilatkozatot, illetve tanúsítványt, amely 3 évig érvényes, megkapja a vállalat. A környezeti nyilatkozatot a vállalat kérésére közvetlenül az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főigazgatósághoz lehet küldeni.

Az OKTVF kérdései alapján az átdolgozásra a környezeti szakvéleményező a környezeti szakvéleményező szervezet vezetőjével jogosult.

Nem megfelelések: (az új szabvány megjelenésétől számított első 18 hónapra vonatkozik)

Az új szabvány változásai miatt megállapított nem megfelelések olyan vállalatoknál, amelyek az MSZ EN ISO 14001:2005 szerinti tanúsítással rendelkeznek, az átmeneti időszak végéig nem járnak negatív tanúsítási következményekkel.

Tanúsítványok:

A KIR szabvány, amelyik a tanúsítványon meg van adva, meg kell, hogy egyezzen az audittervben lévővel. A már tanúsított vállalatnál –a felülvizsgáló audit eredményétől függően, amelyen az új követelmények szerint auditáltak,- a tanúsítványt újra ki kell adni. Az új kiadványnak nincs hatása a tanúsítvány érvényességi idejére és a felülvizsgálati ciklusára. Az átmeneti időszak vége előtt minden tanúsítványt újra kell cserélni, melyek az új követelményeknek való megfelelést igazolják.

5.5 MSZ EN ISO 14001:2005 szerinti felülvizsgáló audit, ill. az aktualizált környezeti nyilatkozat vizsgálata

5.5.1 Felügyeleti audit

A tanúsítvány érvényességén belül (3 év) évente **legalább** egyszer felügyeleti auditot kell végrehajtani. **Három év elteltével egy teljes auditra (megújító auditra) van szükség.**

Az első felügyeleti auditot a kezdeti tanúsítás 2. szakaszának utolsó napjától számított 12 hónapon belül le kell folytatni.

A második felügyeleti auditot a kezdeti tanúsítás 2. szakaszának utolsó napjától számított 19-26 hónap között kell elvégezni.

Ha a felügyeleti audit elvégzése az előírások szerint nem történik meg, akkor a tanúsítvány felfüggesztésre kerül. A tanúsítvány tulajdonosát írásban és kellő időben kell arról tájékoztatni, hogy a tanúsítvány felfüggesztésének időpontjától többé nem jogosult a tanúsítvány és a védjegy használatára.

A felfüggesztésről hozott döntés követő 6 hónapon belül a felülvizsgáló auditot még emelt ráfordítással végre lehet hajtani, és ilyen módon meg lehet szüntetni a tanúsítvány felfüggesztését.

Amennyiben a felfüggesztést követően 6 hónapon belül nem történik meg eredményesen a felügyeleti audit ,akkor az oklevelet vissza kell vonni.

A felügyeleti auditokat rendszerint egy olyan környezeti auditor hajtja végre, aki a tanúsító auditon is auditorként volt jelen. Az EA kompetenciának meg kell lennie az audit csapatban.

Az aktuális KIR dokumentációt csak akkor kérik a vállalattól, ha abban az elmúlt évben lényeges változások történtek.

Általában a megváltozott / új dokumentumokba történő betekintés a helyszínen történik. Az audit előkészítés során felmerülő adatokat (pl.: alkalmazotti létszám,

építési változások az elmúlt évben, új KIR dokumentumok) írásban kell rögzíteni. A vállalat kap egy audit programot az előrelátható audit folyamatról.

A felügyeleti audit során legalább a következő pontokat kell szem előtt tartani:

- a környezeti politika figyelembe vételével a KIR hatékonysága
- a KIR felelős vezetőinek szóbeli megkérdezése
- előrelépés a KIR javítása érdekében tervezett tevékenységek területén, illetve a környezeti teljesítmény
- a belső auditokból levonható végkövetkeztetések továbbvitele
- panaszok kezelésére hozott intézkedések
- a tanúsítvány és az audit jelentések vállalat általi megfelelő használata

Minden felügyeleti audit során auditálni kell az MSZ EN ISO 14001:2005 következő elemeit:

- környezeti szempontok (4.3.1)
- célkitűzések és az egyes célok (4.3.3)
- KIR programok (4.3.4)
- szervezeti felépítés és felelősség (4.4.1)
- KIR dokumentáció (4.4.4)
- eltérések, helyesbítő és megelőző intézkedések (4.5.2)
- KIR audit (4.5.4) és
- vezetőségi felülvizsgálat (4.6)

A többi elemet úgy osztják fel, hogy a megújító auditig az MSZ EN ISO 14001:2005 szabvány minden eleme – a fentiek kivételével- legalább egyszer értékelve legyen. Kiegészítőleg értékelésre kerül még az előző audit jelentések eltérései alapján az intézkedések hatékonysága.

Eltérés esetén a környezeti auditor úgy jár el, mint egy tanúsító auditon. Súlyos eltérésnél, azaz a rendszer hiányos működése a vállalat több területén, vagy az eltérés ismételt nem kielégítő megszüntetése, a tanúsítási megbízottnak az ajánlott, hogy vonja vissza a tanúsítványt.

A felügyeleti auditot az 5.3.5 pontnak megfelelően az esetleges eltérési jelentésekkel együtt kell dokumentálni. Az audit dokumentációt a környezeti tanúsító hely vezetője, vagy annak helyettese vizsgálja át és hagyja jóvá.

5.5.2 EMAS szerinti felügyeleti időköz

EMAS szerinti felügyeleti időköz meghatározására az V. melléklet 5.6 pontja érvényes. Kisebb vállalatnál az EU-Bizottság ajánlása alapján, ha a megfigyelt időszakban nem volt változás a KIR-ben, az évi aktualizálástól el lehet tekinteni. EMAS auditnál az 5.5.1 pontnál kiegészítően kell vizsgálni az aktualizált adatok helyességét és teljességét. Továbbá be kell tekinteni a végrehajtott környezeti üzem vizsgálat dokumentációjába.

5.6 Megújító audit

A megújító auditokat **a tanúsítvány érvényességének lejárta előtt 3 éven belül** végre kell hajtani. **A megújító auditot a tanúsítványban rögzített érvényességi dátum lejárta előtt le kell zárni, beleszámítva a helyesbítő intézkedések elvégzését és az auditjelentés jóváhagyását is.** Az audit csapat kompetenciája az ismétlődő audit során a tanúsító auditnak felel meg.

Minden KIR elemet auditálni kell.

A megújító audit magában foglalja a KIR dokumentumok felülvizsgálatát, (erről összefoglaló készül egy jelentésben), a helyszíni auditot, amely során figyelembe kell venni az előző felülvizsgáló auditok eredményeit.

Az audit módszere a 2. audit szakasznak felel meg.

Különös figyelmet kell fordítani a következőkre:

- a KIR üzemi alkalmazása
- megvalósított KIR célok, elért javítások
- előző évi eltérések
- a KIR-beli esetleges változások bevonása (berendezések, környezeti jog)

A folyamat és a dokumentáció a tanúsító auditra meghatározottak szerint történik. A döntés a tanúsításról lehetőleg az esedékesség hónapjában legyen.

EMAS audit esetén a környezeti nyilatkozat adatainak helyességét és teljességét (EMAS, III. melléklet) is ellenőrizni kell.

5.7 Kiterjesztő audit (MSZ EN ISO 14001:2005):

Amennyiben a meglévő tanúsítvány terjedelmét ki kell terjeszteni, akkor a kiterjesztésre a kiterjesztő audit lefolytatásával kerülhet sor. A kiterjesztő auditra sor kerülhet felülvizsgálati audit vagy ismétlődő audit keretében, de végre lehet hajtani külön időpontban egy önálló kiterjesztő auditot is.

A tanúsítvány érvényességi ideje ettől nem változik. A kivételeket írásban kell megindokolni.

A környezeti auditor / auditcsoport megvizsgálja a kiterjesztett tevékenységi terület KIR - dokumentumait, és auditálja a kiterjesztés szempontjából lényeges összes környezeti irányítási elemet. A kiterjesztő auditot audit jelentésben és a kérdéslistában dokumentálják. A tanúsító audit menetéhez hasonlóan a tanúsító szervezet vezetőjének ezúttal is be kell nyújtani ellenőrzésre és jóváhagyásra az audit jelentést, adott esetben az eltérési jelentéseket, az elemek ellenőrzőlistáját, valamint a módosított tanúsítványt.

5.8 Más tanúsító hely tanúsítványának átvétele (MSZ EN ISO 14001:2005)

Általában csak akkreditált tanúsító helyek tanúsítványát kell átvenni. A nem akkreditált tanúsító hellyel rendelkező szervezeteket új ügyfélként kell kezelni. Az átvevő tanúsító hely egy kompetens személyének kell egy „előzetes átvételi vizsgálatot” végrehajtania, amely általában a fontos dokumentumok átnézéséből és az ügyfélnél történő látogatásból áll.

Ennek a vizsgálatnak a következő szempontokat kell magában foglalnia:

- a tanúsítvány átvitelének okai
- annak megerősítése, hogy egy a KIR-re érvényes, az ügyfél tevékenységének és az eltelt időnek megfelelő, egy akkreditált tanúsító hely által kiállított tanúsítványt kell-e átvenni, ha lehetséges, az eddigi tanúsítóval együtt kell a tanúsítvány érvényességét és a meglévő nem megfelelőségek helyzetét átvizsgálni
- az utolsó két felülvizsgáló, vagy tanúsító, audit jelentésének megbeszélése, illetve a következő felülvizsgáló audit megbeszélése, a meglévőkben szereplő összes nem megfelelőség megbeszélése. Ebbe be kell vonni az összes jelentős és rendelkezésre álló dokumentumot és feljegyzést, mint pl. a kézzel írt jegyzeteket és ellenőrző listákat.
- nyitott engedélyezési eljárások, vagy nem teljesített környezetjogi előírások
- megkapott panaszok és meghozott intézkedések
- a felülvizsgálati ciklus aktuális helyzete

Általában csak érvényes, akkreditált tanúsító által kiállított tanúsítvány vehető át. Felfüggesztett tanúsítványok, vagy olyanok, melyeknél fennáll a felfüggesztés veszélye, nem vehetők át.

A nyitott eltéréseket, ha praktikus, még az átvétel előtt tisztázni kell az eddigi tanúsítóval. Más esetben ezeket az auditon kell kezelni.

Az átvizsgálás végeztének dátumával akkor lehet egy tanúsítványt kiadni (a szokásos jóváhagyási folyamat szerint), ha már nincsenek nyitott, vagy potenciális problémák.

A további felügyeleti program az eddigiekhez igazodik.

5.9 Több telephellyel rendelkező vállalatok tanúsítása (MSZ EN ISO 14001:2005)

Ezt egy külön eljárási utasítás szabályozza (Csoportos tanúsítás mátrix).

6. Melléklet

1. sz. melléklet: Irányértékek a környezetközpontú irányítási rendszereknek az MSZ EN ISO 14001 szabvány szerinti tanúsítására tett ajánlatok kalkulációjához – Auditnapok
2. sz. melléklet: Környezeti jogszabályok betartásának vizsgálata az MSZ EN ISO 14001 szabvány szerinti tanúsítás során

A mindenkori érvényes Eljárási Utasításokat és Formanyomtatványokat az MSZ EN ISO 14001:2005 szabvány szerinti tanúsításra lásd a Tart.-EU-14001 és a Tart.-T-14001 tartalomjegyzékekben.